

савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканайчага Камітэту Саветаў БССР.

8-мы год выданья.

Да II усебеларускага краязнаўчага зъезду.

Заўтра ачыненца другі усебеларускі краязнаўчы зъезд. Наміж першым і другім зъездам праішоў цэлы год. Мінулы год быў вельмі пладавітым годам. Краязнаўчая справа значна вырасла. Ліч арганізацый ў цяперашні момант даходзіць да 2 з пал. сотак, лік слюбру да 9 тысяч. Гэта дае 100 проц. росту. ЦБК, як арганізацыя, існуючая пры Інбелкульце, дала имінат каштоўных матар'ілаў, якія цілір апрацоўваючы ў камісіях і сесіях іх. Інбелкульц можа паскарэзіца на ЦБК, што яно не выконвае сваіх абязвязак. Але можна сказаць адваротнае. ЦБК не на ўсе 100 проц. выкарстаў і апрацаў матар'ілы, якія былі иму даадзены краязнаўчымі арганізацыямі. Самадзеянасць мас так разынчалася, што за ёю не паспела праца Інбелкульту.

Празумела, што і цілір шмат яшчэ працы ліжыць перад краязнаўствам. Треба разынчыць прападаць Гомельскай і Рэчыцкай акругах, каб там краязнаўчая сесія разынчала ся самай гушчыней, як і ў іншых акругах. Треба паўсямесца спусціцца яшчэ глыбей да масаў і дайсыць да сельсаветаў. Пакуль што рабочы і сялянскі акты ўсіх слаба ўцягнуты на краязнаўчую працу. Нізавыя гурткі ў вёсках дапамогуць дайсыць да сялянскага актыву і ўцягнуть іх у краязнаўчую працу. Тоё самае треба зрабіць і ў адносінах да рабочага актыву.

Уже распачалася вельмі касрысная праца па вывучэнню паасобных раёніў. Гэту працу траба весьці і далей. Ни вывучыўшы районы, немагчыма вывучыць датальна і Беларусі. А бяз вывучэння Беларусі немагчыма з поспехам адбудоўваць яе гаспадарку і культуру. Треба імінтуць, каб у кожным раёне быў узворан краязнаўчым музэем, які павінен зрабіцца аспіродкам, каб яго будзе кантроліраваць мяесцовы краязнаўчы сіні. Апроць таго, музэй будзе культурным аспіродкам паогул усяго раёну. Можа ў пачатку гэтага пытання дайсыць да яго ўцягнуць на гэтую працу. Апроць таго, Мак Мэрэй даручыў амэрыканскому консулу ў Шанхай срабіць падобныя ж прарапановы Сун Чуан-Фану і Чан-Кай-Шы.

Пакуль што яшчэ на так добра, як треба, разынчалася праца па вывучэнню жыцця нацменшасці Беларусі. Пачатае працы ўжо паложаны на аснове пастаўной леташняга краязнаўчага зъезду, які з увагаю аднісіць да гэтага пытання. Другому зъезду яшчэ раз треба датальні амэриканаўцам пытаньне аб вывучэнні нацменшасці, каб паглыбіць, дэталізаваць і пашырыць працу ў гэтым напрамку. Асаблівую ўвагу траба зіўвярнуць на вывучэнне містечка, якое перажывае зараз вельмі цікавую эпоху і якое іграе даволі выдатную ролю ў жыцці Беларусі.

Зъезд, судзячы па абвестцы, будзе строга дзеяльны. Мы, інбелкультаўцы, запавучены, што зъезд вырашыць пастаўленыя пытанні па ўсіх іх шыробы. Кампарты і савецкія ўлады адбудоўваюць краіну. Бязумоўна, ЦБК і ЦБК з яго арганізацыямі ў гэтай адбудове дапамогуць ім усім сваім сіламі. Над кіраўніцтвам кампартыі мы пабудуем сацыялістычную гаспадарку і пралетарскую культуру на Беларусі.

Ус. Ігнатоўскі.

Югаслаўская гандлёвая палата---за аднаўленне гандлю з СССР.

ВЕНА, 7-П. Канфэрэнцыя югаслаўскіх гандлёвых палатаў, якія адбылася 5-га лютага, пры амбэркаўні запросу міністэрства гандлю аб пажаданасці гандлёвых угавораў з рознымі дзяржавамі (у тым ліку і з СССР) выказалаася за ўтварэнне гандлёвага угавора з Савецкім Саюзам, «як толькі зьявіца адпаведныя палітычныя ўмовы».

Затрыманыне венскай паліцыяй 51-го камініста.

ВЕНА, 7-П. Фашысцкі саюз аўстрыйскіх франтавікоў арганізаў у адным з грамадскіх памяшканьняў Вены ўрачыстае пасяджэнне.

Венская паліцыя затрымала 51-го камініста, якія знаходзяліся вони памяшканьня, дзе пасяджалі фашысты.

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА:

На 1 месяц	— 70 к.
" 3	— 2
" 6	— 4
" 1 год	— 7
Зъмена адресу: іншагородні — 20 к. маскоўскі	— 10 к.

Падпіска прыме іншыя ў канторы газеты, за ўсіх адміністрацій Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва і за ўсіх пашг.-тэл. канторах. Абвесткі прымічаюць канторы газеты: Менск, рэгіён Ленінскай і Карла Маркса (2-і дом Саветаў). Тэл. рэдакцыі № 478—769.—Тэл. канторы № 244.

ПЛАТА ЗА АБВЕСТИ:

За радок іншагородні пасылка тексту	— р. 50.
За радок іншагородні пасылка тэксту 1 р. — к.	
За радок іншагородні пасылка текстам 1 р. 50 к.	
Сыненчыя — 50 проц. дараўж.	
Зміні тарыфу барацца 10 проц. налогу.	

Адрес рэдакцыі — Менск, рэгіён Ленінскай і Карла Маркса (2-і дом Саветаў). Тэл. рэдакцыі № 478—769.—Тэл. канторы № 244.

ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦІІ:

За 1 дакумент	— 85 к.
Беспраўку, і чырвонаармейцы	— 15 "
за дакумент	— 15 "
За кожны дадатковы	— 5 "

Публікацыя ЗАГС — 3 руб.

Адрас рэдакцыі — Менск, рэгіён Ленінскай і Карла Маркса (2-і дом Саветаў).

ШТОДЗЕННАЯ ГАЗЭТА.

№ 32 (1924) Серада, 9-га лютага 1927 г.

Італія дзейнічае ў Кітаі заадно з Англіяй.

Узел Італіі ў супроцькантонскіх плянах Англіі.

РЫМ, 7-П. Пасыль некалькіх дзён паведамліла газэтае кімпания за ўзел Італіі ў ангельскіх вайсковых мераўпрыемствах у Кітаі агалосіла зараз афіцыёнае паведамлінне, якое падтвярджае, што яшчэ 1-га лютага італіянскі ўрад перадаў ангельскаму паслу ў Рыме поту аг згодзе Італіі, у выпадку вепараразуменняў у Кітаі, «абараніць свае інтерэсы ў шчыльным супрацоўніцтве з Англіяй».

Водлуг тлумачэнні ўзел Італіі ў друку, італіянскі ўрад свай палітыкай у Кітаі імкнецца на толькі забясьпечыць ангельскую дапамогу некаторым італіянскім інтерэсам у Між-

Аднаўленне перамоў Кантону з Англіяй.

Ангельскія капиталы ў Кітаі.

ЛЁНДАН. На падставе вестак з аўтарытэтных кірніц «Сэлэй-Экспрэс», агульная сума аптельскіх капиталу ў Кітаі вызначаецца ў 250-300 млн. фунтаў стэрлінгаў.

Колькасць амэрыканцаў і іх капиталу.

ВЛШИНГТОН, 5-П. Згодна паведамлінню міністэрства замежных спраў, агульная сума амэрыканскіх капиталу ў Кітаі складае 150 млн. доляраў.

Амэрыканцаў у Кітаі — 12.000 чалавек. З іх місіянараў 4.000 чал., 2.500 камэрсантаў-прамыслоўцаў, 1.200 вітайцаў, якія нарадзіліся ў Амэрыцы, і 365 чыноўнікаў.

За мір з Кітаем і СССР.

Хвала мітынгаў у Англіі.

ЛЁНДАН, 7-2. У канцы тýдня па ўсёй Англії было наладжана 100 мітынгаў пад лёгунам: «мір з Кітаем». На лёціанскім мітынгу, арганізаваным нацыянальнаю аўгандзінай радаю рабоче партыі і прафасузаў, за ўход траба было плаціць, і аўдзіторыя складалася таму ў значнай частцы з дробных буржуаў, якія віталі залыў Макдональда волескімі. Асёлі з аўдзіторыі праглядзіць на гэтую прарапанову. Апроць таго, Мак Мэрэй даручыў амэрыканскому консулу ў Шанхай срабіць падобныя ж прарапановы Сун Чуан-Фану і Чан-Кай-Шы.

Згоднікі расколваюцца.

ЛЁНДАН, 3-П. Да адчынення сесіі новага парламанту, дэпутаты рабоче партыі падаты вобичайні зъяўрощаць на асобную нараду, на якой прадбачацца вельмі бурныя спрэчкі аб Кітаі.

Між больш умераннымі лідэрамі партыі Макдональдам, Томасам і інш. з аднога боку, і левым крылом — з другога, узьніклі вельмі сур'ёзны разглосіць аб тым, ці траба падтрымліць пазіцыю ангельскага ўраду ў Кітаі, ці не. З-за гэтага пытання чакаюць расколу ў рабочай партыі.

Папяровыя супярэчаныні рэфармістай.

ЛЁНДАН, 7-П. Надзіянальная рада незалежнае рабочае партыі зъяўліла развалюцию з патрабаваннем высады ўсіх веенных сіл Англіі з Кітаю. Рада залікае ўсе мяесцовыя арганізацыі ўзманицца супроцьвасенную агітацию і падрхтоўвак рабочых да арганізаціі масавага супярэчання вайне, праз адмову вырабляць і дастаўляць зброю,

Далей у развалюции зазначаецца на неабходнасць дамагацца згоды між Англіяй і СССР.

Падрыхтоўка фашысцікага перавароту ў Латвіі.

Новая фашысцкая партыя. — Правацыйныя заходы фашыстаў.

РЫГА, 7-П. Як паведамляе «Сацыял-Дэмакрат», нацыянальны латвійскі клуб, частка правадыроў якога арыштавана, арганізація не-законную фашысцкую партыю. Партыя падрыхтоўвае фашысты пераварот. У мэтах паскорыння перавароту і для прыкрыцца ўсе гэтае авантury, фашысты распаўсюджвалі імі-ж складенныя правакацыйныя пракламацыі ад імя камуністычных арганізацій.

Мітынгі рабочага адзінства для баражыбы з фашызмам.

РЫГА, 7-П. У Рызе адбыўся мітынг, арганізація левымі прафасузы, які зъяўліў развалюцию з патрабаваннем адзінага рабочага фронту супроць фашызму. Такія-ж мітынгі адбываліся на мінулым тыдні по ўсёй Латвіі.

Сувязь з польскімі і літоўскімі фашыстамі.

РЫГА. Газета «Інукас Зіяс» паведамляе, што ў арыштаванага лідэра латвійскіх фашыстаў Поне знойдзена перапіска з Польшчай і Літвой. Перапіска сведчыць, што між латвійскім, польскім і літоўскімі фашыстамі была наладжана сувязь.

Недаўгавечнасць латвійскага меншавіцкага ўраду.

РЫГА, 8-П. На канферэнцыі славянскага саюзу (кулацкай партыі), якую адбылася ў Рызе, рэпніцы прафіер Альбрэхт заяўлі, што чыннасць сучаснага меншавіцкага ўраду скончылася. Дэлегаты з месц тэхнічнага востраўкаў кіравалі чыннасцю.

НАРАДА ПРЫБАЛТЫЦІХ МІНІСТРАЎ ЗАМ. СПРАЎ.

РЫГА, 5-П. Сёня ў Рыту прыехаў эстонскі міністэр замежных спраў Акс

Спэкуляцыі чэхаславацкіх меншавікоў на вугалі.

Скандалныя выкryваныні ў органе ияменскіх нацыяналістаў.

ПРАГА, 3-ІІ. Орган ияменскіх нацыяналістаў «Ды Віртгіфт» паведамляе, што дазволы на прывоз у Чэхаславакію польскага вугалю, у межах устаноўленых штогод сістэмы норм, разміжкоўваючыя урадамі між рознымі палітычнымі партыямі (у тым ліку і апазіцыйнымі), якія ў свой час прадаюць гэтыя дазволы гандлёвым фірмам. Водлуг слоў газеты, гэтая афера, распачатая па ініцыятыве сацыялістичных партый, дала за апошнія три месяцы адным толькі пацягніл-сацыялістам 160 тысяч крон.

Нямецчына руйнуе свае крэпасці.

БЭРЛІН, 7-ІІ. Агалошана згода між ияменскім урадам і міжнароднай вайскова-кантрольной камісіяй на конт умацаваньня на ўсходній і паўднёвай граніцах Нямецчыны.

Згоды прадугледжвае, каб нямецкая прыгравічныя умацаваныні не былі зменены ў парушаныні з становішчам іх у 1920 г.; з ліку ж бетонавых пабудоў на ўсходніх граніцах, якія з'явіліся пасля 1920 г., 54 могуць быць захаваны. а 34 падлягаюць зруйнаванню.

Пасыўнасьць амэрыканскага замежнага гандлю.

НЮ-ЁРК. Баланс замежнага гандлю Паўночна-Амэрыканскіх Злучаных Штатаў за 1926 камяндарны год, водлуг даных міністэрства гандлю, паказаў далейшую скарачэнную вывазу і наявілічэнне прывозу.

Конц усіх гандлю вывазу за гэты год складае 4.900 міліёнаў далараў, г. зи. на 99 міліёнаў далараў менш чым пры 1925 году, а усіх гандлю прывозу—4.400 міліёнаў далараў, або на 205 міліёнаў далараў больш, як у 1925 г.

Надыходзіць заняпад прамысловасці.

НЮ-ЁРК. У апошні час заўважана скарочэнне вытворчасці ў аўтамабільнай прамысловасці, а таксама аднакім некаторага затрымання будаўнічай прамысловасці (росквіт гарадоў, абедзьвіх гандлёвых гандлю у апошнія гады адагрывалася вялікую ролю ў агульным эканамічным уздыме Паўночна-Амэрыканскіх Злучаных Штатаў).

„Літасць“ літоўскага фашысцілага ўраду.

Замена растрэлу 4-х камуністай вечнаю катаргаю.

КОУНА, 7-ІІ. Літоўскі прэзыдэнт замяніў катаргу съмерцю, да якое былі засуджаны літоўскія камуністы Глаўцаў, Эгев, Шварцбург і Адамоўскі, першым тром высылкай на катаргу на ўсё жыцце, а Адамоўскуму—15-ці гадам катаргу.

Урадавы крызіс у Пэрсії.

ТЭГЕРАН, 5-ІІ. Сёння на зачыненых пасаджэніні мэджыліса (парліаманту) вікторыяне дэвере Мустоуфі, які складае новы габінат. Частка апазіцыйных партый у галасаваньні ўдаелу на брала.

Шырокая беспрацоўне ў Нарвегіі.

КАПЕНГАГЕН, 7-ІІ. Дэпутація ад розных палітычных і прафесійных арганізацій Даты наведала ўрад і падала яму патрабаваніе, каб бы або даў працу, або ўстанавіў дапамогу беспрацоўным, якіх налічваецца больш 100000. Урад у гэтым адмовіў, заяўвіўши, што магчымасць даць беспрацоўным працу можа быць толькі ажыццёўлена ў выпадку, калі рабочыя згодзіцца на далейшую скарачэнную заработку і абмежаванье даеўшасці прафарганізацій.

ТАВ. ЯГЛОМУ ЗАБАРОНЕНА ВЫСТУПАЦТЬ У ОСЛО.

ОСЛО, 7-ІІ. Парваскі міністр юстицы даўволіў т. Яглому пражываць у Нарвегіі яшча ў працягу 8 дзён, але бяз права выступаць з дэкламі і выхідзіцца за мяжу Осло. Пррафесіозы ўхвалілі з гэтага прычыны вострых рэзоляўцыі пратэсту.

МАСАВЫЯ МІТЫНГІ НЯМЕЦКІХ РАБОЧЫХ.

Арышты сярод рабочых Бэрліна.

БЭРЛІН, 5-ІІ. На мінулым тыдні ў Нямецчыне адбылося шмат масавых демонстрацій за вясімадзінны рабочы дзень і супроц ураду буржуазнага блёку. Демонстрацыі, якія прынялі ўдзел вялікую колькасць удзельнікаў, адбыліся ў Дусельдорфе, Золінгене, Ерайфельде, і Мюнхене, Браслаўлі, Магдэбург і г. д.

Бэрлінскія демонстрацыі ў Лістаратене, аўтары якіх ужо паведамляліся, скончыліся шматлікімі арыштымі. На загаду начальніка берлінскага паліцыі сацыял-дэмакрата Царнібеля, былі пакісаны рэвалюцыйныя плякаты і транспаранты.

Патрабаваны іяменскіх гарнікоў.

БЭРЛІН, 6-ІІ. Агульнанемецкая канфэрэнцыя іяменскага саюзу горнарабочых, якія адбыліся ў Бахуме, ухваліла вострую рэзоляцыю пратэсту ўзстанове ахове працы. Апроч таго, канфэрэнцыя патрабуе ўстанавіць 8-мігадзінны працоўны дзень, а для тых, хто працуе пад замеждзю—7-мігадзінны працоўны дзень і забараніць выштэрміновую працу.

Патугі „Форвэртса“ апраўдаць капітуляцыю італьянскіх рефармістў.

Аднак і с-д. прызнаюць, што італьянскія рабочыя расчараваліся ў канфэрэнцыі.

БЭРЛІН, 7-ІІ. Орган іяменскае сацыял-дэмакраты «Форвэртс» наконт міланскіх дэкларацій італьянскіх канфэрэнцыяў працы аб даўлучаныні да фашызму піша так: «Падпісашы дэкларацыю лідэры італьянскіх прафсаюзаў спадзіваліся таким парадкам забяспечыць себе большую волю дзеяньняў у працярскіх масах і стварыць магчымасць адмежаваць італьянскіх пралетарыят ад ульяву вячыстых элементаў, якія пераважаюць у фашысцкіх прафсаюзных рухах. Калі італьянскі пралетарыят зразумее гэты

20 м-цаў крэпасці 2-м камуністам за... «нашчунства».

БЭРЛІН, 6-ІІ. Камуністы Даўнінг і Лейман засуджаны да 10 месіцаў у крэпасці і да штрафу ў 500 мараў кожны. Абодвы яны працавалі ў выдавецкай справе і былі прызначаны на абвінавачанню ў падрыхтоўцы дзяржаўнае змовы і кашчунстве.

Пратэст членай ЦК партыі максіма-лістай.

ПАРЫЖ, 7-ІІ. Члены цэнтральнага камітэта італьянскіх сацыялістичных партыі (максімалістай), якія знаходзіцца ў Парыжы, ухвалілі рэзоляцыю пратэсту працы пераходу лідэраў італьянскіх канфэрэнцыяў працы ў лігер фашызму».

Партыя італьянскіх рабочых.

ПАРЫЖ, 7-ІІ. Члены цэнтральнага камітэта італьянскіх сацыялістичных партыі (максімалістай), якія знаходзіцца ў Парыжы, ухвалілі рэзоляцыю пратэсту працы пераходу лідэраў італьянскіх канфэрэнцыяў працы ў лігер фашызму».

Мілітарызацыя італьянскіх наўчальных установ.

ВЕНА, 7-ІІ. Рымскіе вайсковыя міністэрства падала заявленіе аб мілітарызацыі вышэйшых тэхнічных наўчальных установ. Закона-проект прадугледжвае ўвядзенне вайсковыя дысцыпліны сярод студэнтаў тэхнікумаў. Студэнты за час пабыту ў вышэйшай наўчальнай установе павінны азнаёміцца з поўным курсам вайсковыя асветы.

Арышты сярод камсамольцаў рабочых.

РЫМ, 5-ІІ. Фашысцкі друк паведамляе, што ў Беле арыштавана група камсамольцаў, якія распаўсюджвалі рукапісную газету «Голос моладзі». Адначасова ў Мілане арыштавана трох рабочых за распаўсюджанье антыфашистскіх лістовак.

Усе арыштаваныя ададзены пад суд спэцыяльнага трибуналу.

Паўстаныне ў партугальскім войску яшчэ не прыдушана.

ПАРЫЖ, 8-ІІ. Афіцынае паведамленне з Лісабону, якое атрымана а 12-ай гадзіне, гаворыць, што з прычыны адмовы паўстанціў згода на прананаваныя ім урадам умовы, зноў распачалася бамбардыроўка Апорто.

Новы нямецкі ўрад.

У Нямецчыне пасля паўтарамесячнага крэісу створаны новы ўрад. Яго асаблівасцю, у паразініні на паліцыйдім, зьяўліліся то, што ў складзе яго няма прафсаюзную дробна-буржуазную демакратію, але затое ў складзе яго ўвайшлі нацыяналісты—правыя манархісты, і нямецкая буржуазия мацнела—увынімалі галаву рабочых за распаўсюджанье антыфашистскіх лістовак.

Але па меры таго, як ўсё гэта стваралася і нямецкая буржуазия мацнела—увынімалі галаву рабочых за распаўсюджанье антыфашистскіх лістовак.

Прэзыдэнт с-д. Эберта зъяніў Гіндэнбург. Прэм'ер-міністэр Шайдемана, Бауера, Мюлера зъяніў буржуазных прэм'ераў Вірт, Штраўман, Маркус і нарэшце, сацыял-дэмакраты зусім «вышлі» з ураду. Для буржуазіі яны ў складзе ўраду на быті патрэбны, наадварот, яны быць было карыснымі па-за ўрадам, для працаванія стабілізацыі прафсаюзасці г. з. для зрыву супраціўлення рабочай клясы гэтай стабілізацыі. Нямецкія меншавікі гэты абавязак выканалі дасканала.

Але за сваю юдзу працу яны яшчэ раз спрабавалі атрымаць узнагароду: узварэнія вялікай урадавай каліцыі з іх удзелам. Наступіць ўрадавы крэіс. І ў адказ на іх запатрабаваны, пірамедская буржуазія, якая ўжо здолела стабілізацыі сваю прафсаюзасці і замацаваць міжнароднае становішча Нямецчыны, паказала на дзіверы на толькі сацыял-дэмакратам, але нават і дэмакратам. Затое шырокая расцілізацыя падрыхтоўкі рабочых.

Растрабалачы нямецкіх рабочых, уносячы не-парадак у іх шэрагі сваёй здрадніцкай палітыкі, змагаючыя з камунізмам, нямецкія меншавікі выратавалі буржуазею ад рэвалюцыі. Іх паказаное міралюбства, папытізм былі добрым шырмай, пры дапамозе якой нямецкай буржуазіі удалося дабіцца палягчыннае Вэрсалскіе згоды і замены яе плинам Даусе і Лёкарно.

Растрабалачы нямецкіх рабочых, уносячы не-парадак у іх шэрагі сваёй здрадніцкай палітыкі, змагаючыя з камунізмам, нямецкія меншавікі выратавалі буржуазею ад рэвалюцыі. Іх паказаное міралюбства, папытізм былі добрым шырмай, пры дапамозе якой нямецкай буржуазіі удалося дабіцца палягчыннае Вэрсалскіе згоды і замены яе плинам Даусе і Лёкарно.

Манаполія ў іх і ў нас.

Калі разбарацца ў прычынах высокіх рэзьничых цэн, вялікага сабеконту і іншых звязаніх, дык на цяжкіх ўбачыць, што не малую ролю адгарывае становішча некаторых галін гаспадаркі, а яшчэ большую — тых іншых арганізацій і прадпрыемстваў у якіх ішлі манаполісты.

У гады Нэп'у пры пераводзе гаспадарчых установаў на гаспадарчы разрахунак і патрабаваны весьцы спрабаў на «камэрцыйных асновах», большасць установаў палічыла, што галоўная задача—атрымліваць максімум прыбылку. Працу на гаспадарчым разрахунку установы зразумелі, як працу дзеля сваіх уласнікаў інтаресаў і калі яны адчувалі сябе манаполістамі, дык не сароміліся карыстацца гэтым манапольным становішчам з метай падешыць свой баланс.

Так «манапольна» павялічыла адпускныя цэнры прамысловасці, у працягу 1921-22 году, так «манапольна» дэзяўр ад спажыўца 3 рублі на рэблю, якія небудзь установа, што дастала піцэзію на правоз таго іншага ходнага зграбнічнага вырабу, так «манапольна» нечакана павялічыла цэнры на масла ці сукно якія небудзь каапэратыў, калі гэтых тавараў няма на рынку.

Адны словам, некаторыя нашы арганізаціі рабочыя на менш «гаспадарчу», чымся капіталасті.

Капіталастичная манаполія з'яўляецца для буржуазіі-манаполіста верным і лёгкім сродкам перакачкі грошай з кішенні спажыўца ў яго уласнічы.

Іншая справа—манаполія ў савецкіх руках. Пры дапамозе яе павінны плянаваць разміркоўвальнае заснаваніе саўнічымі сектарамі гаспадаркі ў інтаресах краю ў целым, у інтаресах развівальнікаў, яго вытворчых сіл наогул, і на сацыялістичным сектары ў асобку.

Калі прадпрыемства працуюць на «гаспадарчым разрахунку», дык яны павінны памяціць, што спраба ідзе пра «гаспадарчы разрахунак» з пункту гледжання ўсіх савецк

Нячуваны ўціск пілсудчынай працоўных Заходний Беларусі.

Рабочыя і сяляне БССР пратэстуюць супроць гвалтаў у Заходній Беларусі і арганізуюць дапамогу вязням польскіх турмаў і іх сем'ям.

У лапах польскай дэ- фэнзывы.

Надзвычайнай рэпресіі, якія абрушыліся на Беларускую Сялянскую-Рабочую Грамаду і трысці сялян Зах. Беларусі, —рэпресіі, якія на спыніліся нават перад арыштамі дэпутатаў сойму, па канстытуцыі Польшчы недальчыных, якія раз най-жаркай сведчані і пераконваюць усіх, што су- часная Польшча—Польша Пілсудзкага, краіна страшненага ўціску працоўных, над якімі пануе там панскі зьдзек і ашуканства.

Зразумела, што толькі гэтая «апошняя» рэпресія аканальнай ўсім расчыніла вочы на характар польскіх палітыкі адносна ўсіх нащеменасці ю Польшчы, а асабліві бельярсаў і украінцаў. Хто бліжэй стаяў да культурна-асветна-палітыка-на- цыянальных спраў у Польшчы, той даўно ўжо відзеў, якімі шляхамі сучасная панская Польшча змяніла сядзушы нащеменасці.

Цэлы шэраг фактаў сведчыць аб вызначанай, хітрай і варокі дзеяльнасці ў краіні польскіх палітыкі адносна ўсіх нащеменасці, а «асаднікам», — выхадцам з Пазнані і Гданьску; недаваныя дапамогі мільёнаў беларускіх і украінскіх бежанцаў, ад ста-рых сядзіб каторых падчас не заставалася нічога; недаваныя бельярсаў і украінцам школ і наогул якой небудзякультурнай працы, а замест гэтага фальшивыя агіянікі, няпрыманне на складку, апрача ў салдаці і куды менш у дворнікі і прабі, бельярсаў і украінцаў, — асабліва праваслаў-ных і г. д. і. д.

Зьдзек польскай паліцыі, жандармэры і поль- скага войска над нашымі заходнімі братамі і пата- каныне дэйнасці дэфэнзыўнай беларускай банды на чале з Аляксандрам Балаховічам, Паўлюкевічам, Валейшам, Дзяргачам і інш. Ім, усеіх дэзволена, нават карцёжны азарт і лето. Ім адынацца «бельярускі» клуб у Вільні. У гэту шумерну збіраю- ючы самы злыўкі польскі дэфэнзыўны і бельяр- скай шулэрскай Вільні. Адбываючыя цэлы шэраг скандалаў. І ўсе гэта, відаць, знаро папушчалася польскай дэфэнзыўнай для камплементації белару- скай справы.

Адбываючыя, напрыклад, выбары ў сойм. Гэта было восеньню 1922 г. Бельярсаў і іншыя нащеменасці Польшчы ішлі на выбары разам на сіліску № 16. Пілсудчыкі выставілі на «крысах» свой спісак № 22. Цэнтрам барацьбы паміж гэтымі двумя сімарамі ў Зах. Беларусі зьявілася Наваградчына. На сцену выступілі Балаховіч, Паўлюкевіч і інш. «пілсудчыкі». Цэлыя банды іх з дубінкамі ў руках і рэзвалізірамі ў кішнях выступалі прошоў нас, але на мелі нікага поспеху. Пробаваў высту- паці і сам «бацька» Балаховіч, нават са стрэльбою за плячымі, аднак, у адказ сяляне падымалі агло- лі прошоў яго і яго «сыноў».

Балаховічы, як агенты дэфэнзыўнай, не абмежава- ліся толькі скандаламі на мітынгах і сходах, якія наладжаліся намі. Яны на загад дэфэнзыўнай спра- бавалі здзяржаць нас унутры, сфальштаваць нас, да- казаць нашу сувязь з замежнымі камуністамі і г. д. Дзеля гэтага пушчаны былі ў ход такія, напрыклад сродкі. У мяне кватэру і кватэру яшчэ аднаго ця- перашнягна пасла падрыхтавана было падкінцу ка- муністичную літаратуру і дынаміт. Паслы гэтага ка- дадылася б рэвізія і мы быў б «накрыты».

Выкананцы гэтага павінны былі асобы, якія ў нашу адсутнасць пашчыту падкінулі б памінёныя речы. Некалькі разоў падаразнія асобы приходзілі ў мяне кватэру, але зьдэйсьніць свой замер ім нікак не ўдавалася.

Аб гэтых пляне, якія балаховіцам і польскай дэ- фэнзыўнай не ўдалося выкананы, ведае беларускі пасольскі клуб. Справа раскрылася так. Адзін ба- лаховец здрадзіў сваім і амбасадорам, што познава- лі нас. У яго лісце было напісаны аб падгато- цы памінёнага падкінду і ўказана, што ўсё

Пратэсты, узносы, выкліні.

Служачыя Мазырскага ЦРК пратэстуюць супроць авантурystычных пляніаў Пілсудзкага, якія душыць нацыянальна-вызваленчы рух у Зах. Беларусі. Служачыя адлічваюць 1 проц. з свайго месачнага заробку і збираюць грошы на падпісных лістох у крамах ЦРК.

Агульны сход рабочых мазырскага цаг- лялога завода ў сваіх рэвалюціі—пратэсце між іншымі гаворы:

«Усе на дапамогу барацьбітом рэвалюці, усе ў шэрагі МОНРУ!»

Сход адлічыў на карысць палітычных вяз- наў Зах. Беларусі 21 р. 15 к.

НА КАРЫСЦЬ ПАЛІТЫЧНЫХ ВЯЗНЯЎ ЗАХОД. БЕЛАРУСІ АДЛІЧВАЮЦЬ.

Рабочыя і служачыя арцелі інваліда № 4-37 руб. 1 кап. (1 проц. месачнага заработка) і выклі- наюць пайсыць за іх прыкладам арцелі, якія яшчэ не адлічвалі.

Рабочыя і служачыя 3-га скуранога завода—24 р. 15 к. Выклінаюць Белонкуртраст.

Служачыя фавознай бальныцы пры 1-ай сав. бальныцы—4 р. 75 к.—выклінаюць служачыя 1-ай сав. бальныцы і туберкулёзнага дыспансера;

Дзялэгациі сход цаглянага завода «Праletary»—6 р. 95 кап. выклінае ўсіх рабочых і служачых завода «Праletary».

Супрацоўнікі Нар. Кам. Унутраных Справ БССР—39 р. 35 кап.—выклінаюць Нар. Кам. Аховы Зда- роўя, Ніраўніцтва Упаўнавацнага Замежных Справ і інш.

3. Жылуновіч адлічваеца на выкліх першое дру- карні і ўносіць 10 руб. З. Жылуновіч выклінае зрабіц тое саме: т. т. Дына, С. Некрашэвіч, Анку Купалу, Я. Коласа, Я. Лёсіна, М. Байкова, М. Мяшкуну, А. Смоліча, М. Кудзельнику, М. Мароза, М. Лойку, Р. Паречына і Я. Пятровіча.

Анекоўці ўносіць 10 руб. і выклінае т. т.: Мату- севіч, Трахімава, Сабалеўская, Кведаровіч Ф. (Белсельбанк), Прышчэпава, Лабаноўская, Ткачова, Шычко, Рэмізава, Руесціка (НКЗБ), Наумчына (Відебок) і Аленікава (Аршанская Сельбанк).

гэта авантура будзе зроблена па загаду афіцэра «пілсудчыка».

Плян на буй выканан, відаць, толькі таму, што балаховец здрадзіў сваіх прыяцеляў, «справакаваў» іх і тым даў магчымасць прынцац меры перасця- рогі.

Вось якім спосабамі карысталіся ў той час дэ- фэнзыўшчыкі-пілсудчыкі ў барацьбе з беларусамі, не запрадаўшы сабе, падобна Паўлюкевічу, Ба- лаховічу і інш з імі!

Аб гэтым факце трэба памятаць цяпер, калі пі- лісцяна выявілася яшчэ яскравей у арыштах масы на іздадзіўшчыні сваіму народу бельярсаў, калі ізвоў высоўваючыя працоў іх абінавацнікі ў зно- сінах з «суседнім дзяржавам», калі таксама дэфэн- зыўма спрабуе падкідваць дынаміт і літаратуру, каб была прычына пічаніці.

Дынамітныя расправы практыкуюць ў Польшчы, Гэта на байкі. У гэтыя спрабы ўзмаліся там на толькі балаховіцкі «палітыкі», а і звычайнікі гра- мадзяніне, «беларусін» авантурнікага тыпу: папы Валейш, Знамяроўскі і інш. Гэтыя паны адкалопілі на пісце, такую штуку. Ни маючы грошай, яны здумалі купіць дом, не абы які дом, а на кватэр 40. Уласнікам гэтага дому быў стары, вышаўчы з розуму чалавек. Знамяроўскі бярэ яго да сябе: пойці, корміць, увіацца.

Каб сын старога не даведаўся аб падгато- цы памінёнага падкінду, было, што ўсё

май афірі і не пратэставаў, пан Знамяроўскі пры помачы дэфэнзыўны падкідзе яму ў кватэру дына- міт і камуністичную літаратуру.

Паслы гэтага адбываючыя рэвізіі і аршыт. Усе ў парадку. Сын сядзіц. Знамяроўскі і Валейш купляюць дом. Аднак, сыну ѡдеца вырваша з турмы. Ён пацынае барацьбу ад абынавацніні. Справа прыме дрэны для Знамяроўскага і Валейши зварот. Тады яны пры помачы той-же дэ- фэнзыўнай тушы на ўсе ўзноў... усе ў парадку».

Вось факт, які відомы ў Вільні шмат каму і які, на глядзячы на яго «апалітычнасць», знаходзіцца ў цеснай сувязі з усёю падпольнай акцыйнай струхлеўшай польскай дэфэнзыўнай, дзе, як у сму- ролінай яме, капоушца Балаховіч, Паўлюкевіч, Аляксандровіч, Валейшы, Знамяроўскі і дэфэнзыўны пілсудчыкі.

Барацьба ўсякіх сродкамі з сваімі ворагамі, а

тым больш з здоровымі рзвалізічнымі праўнамі

руху прыгнечанага беларускага народа ў Польшчы—весь іх лезунг, вось іх мэта і сродкі. Гэтыми

сродкамі яны хочуць прыдышыць прафлу, заду- шыць жыцьцё.

Нажай-жа не трыумфуюць загадзя паны-дэфэн- зыўшчыкі. Пацеха скончыцца сълёзамі, панскімі съзямі.

Прыдзе час!

М. Накановіч.
(б. пасол польскага Сойму.)

Грэ-м. Валынцы (Полацкая акруга) адлі- ваютъ на карысць прыгнечаных братоў у Зах. Беларусі 30 руб.

Канфэрэнцыя рабочых хімічнай прамы- ловасці БССР ад імя арганізаваных у пра- фсаюз 8.668 чал. рабочых катэгорычна пратэ- стуе супроць белапольскага і літоўскага фа- шысцікага тэрору над лепшымі прадстаўнікамі прыгнечаных рабоча-сялянскіх мас.

— Вашыя мучапіцкія стогны,—вазначаеца ў рэвалюціі рабочых-хімікаў,—даносіца пра- гранічныя бар'еры на нас нашу праletарскую

сім'ю. Мы за вас і з вами.

Рабочыя і служачыя 1-га скуранога завода—10 руб. 45 кап. выклінаюць заводы: «Варшавянка», «Беларусь» і Праўленіе Белхарчтрэсту.

Вучні 2-х класаў 33 школы ўносяць 1 р. 54 кап. выклінаюць вучні 9 школы.

Міністрам рабочых швейнай прыватных прадпры- ёмстваў г. Менску ўносіць 31 р. 35 кап.

Рабочыя і служачыя пракальенты «Чырвоны хімік» ўносяць 12 р. 81 кап.

Рабочыя і служачыя заводу «Мэтал» ўносяць 55 р. 74 кап.—выклінаюць с.г. майстэрні імія Бур- біса.

Жонны рабочых «службы пути і материальнай» Зах. Беларусі ўносяць 4 р. 50 кап.—выклінаюць жон- рабочых служб эксплоатэціў Зах. чыгунаў.

Рабочыя і служачыя цаглянага завода № 1 ўно- сяць 20 руб. 80 к.—выклінаюць 3 цагляні завода.

Дзялегаткі Каstryчнікавага раёну ўносяць 8 руб.

Арцічны ўносіць 3 руб. і выклінае т. т. Бараны- кіна, Данкыца, Шапіра [Кастр. раёном], Красні- онага, Майсеева, Вашчанічава, Маршана, Конана- ва, [ЦСПБ], Дробіна, Хавасціона, Пасюкевіч, Бей- ліна, Левіна і Гармізе [Рэз. кам. ЦК Мопр].

Прыдзе час!

М. Накановіч.

(б. пасол польскага Сойму.)

Сельская гаспадарка на дапамогу прамысловасці

Пытанье аб сырцу.

На гладзічы на значны рост у 1925-26 г. пасеўнае плошчы па важнейшых галінах сель- ска-гаспадарчы, сырцу, прамысловасці ССРУ у мінуком годзе мела даволі напружанае становішча на большасці відаў сырцу.

У адносиах да багучага году мы з сырцом маём наступныя маджыні:

Па бавоўне чакаюць размер збору павяр- шы на 53 проц. вытворчай праграмы (18.900 тыс. штудоў). Узосі бавоўны намітраеца ў 8,4 млн. пуд. Па лініі плян загатоўка намічен ў 10 з падоў—11 млн. пуд. супроць 11,2 млн. пуд. у 1925-26 г. Патраба прамысловас

Перавыбары саветаў.

Бядняк і серадняк супольна імкніцца налепшыць с.-с.

(Слуцкі раёйн).

Перавыбарная кампанія праводзілася в 5 па 25 студзеня.

Усяго па раёну прымала ўдзел у перавыбарах 12983 чалавек, або 43,94 проц. усіх выбаршчыкаў. У паруцаніні з мінулым годам ёсьць знижэнне ліку выбаршчыкаў, якіх звязалася летасло на перавыбара 47 проц.

Жанчын—выбаршчыц прысутнічала 3925 чалавек, або 22,44 проц.

Усяго па раёну было праведзена 16 сходаў беднатаў. Спісы кандыдатуру, намечаныя беднатаў, галасаваліся дружна і былі праведзены на 70 проц. Толькі ў некаторых вучастках былі выступлены супроць спыску.

Так, у в. Цараўцах чуліся выгукі:

Далоу спысі беднатаў.

Але гэтай выпадкі былі адзінкавы і вялікага значэння ня мелі.

У некаторых выбарчых вучастках, як Цараўцы, Лучнікі, Леніна і Урэчча, правадзілі партыйныя і камсамольскія кандыдатуры. Гэта тлумачыцца слабою працаю ячэек, якія не належна падрыхтаваліся да перавыбараў.

Удзел вілокові інтэлігэнцыі быў значны, але ні ўсюды адполькавы. У многіх выбарчых вучастках наглядалася пасытніцтва яе да перавыбараў. Вышытакі выпадак, калі настаўнікі звяняць свою кандыдатуру ў сельсавет, кажучы:

«Ня сымпатыю савецкай уладзе».

Ня ўсюды прымалі актыўны ўдзел у перавыбараах і доляблізваныя чырвонаармейцы. У некаторых выбарчых вучастках кандыдатуры іх звінімаліся, бо яны былі на вічорках, а не на сходзе.

Супяречнасці паміж асобнымі нацыянальнасцямі не наглядалася.

Звычайна беларусы падтымлівалі кандыдатуры яўрэй, а яўрэй—беларусаў.

Усяго па 19 сельсаветах абрана члену—281, з якіх 263 мужчыны і жанчын 18. Піс абраных жанчын звінімаліся на 10 чалавек.

На нацыянальнасці: беларусаў—272, яўрэй—5 і расейцаў—4.

На сацыяльному становішчы: большасць беднатаў і сераднякоў. Члену і кандыдатуру 18, ЛКСМБ—34 і беспартыйных—229.

Наогул, перавыбары прыйшлі пры вілікай актыўносці бядняцкіх—серадняцкіх блёку і паказаюць, што сераднякі ідуць поплеч з беднатаком і супольна імкніцца налепшыць склад сельсавету.

Таксама перавыбары паказаюць, што аўтарытэт партыі павялічыўся, што даказана абавязковым сібру і кандыдатуру партыі ў сельсаветы.

Д. Б.

Бядняцка-серадняцкі блёк.

(Перавыбары ў Лагойскім раёне, Меншчына).

Падрыхтоўка.

Падрыхтоўка да перавыбараў прыйшла добра. Яна выявілася: у пазабудзеніі выбарчага права, справаадначай кампанії, намічаныі выбарчых вучасткаў, разбіўка выбаршчыкаў па вучастках і саме хулагунасць—гэта правядзеніі сходак беднатаў. У гэтым годзе пазабудзена выбарчых праву 322 асобы (летасло 196 асоб).

Скарбагаў аб устаноўлены ў выбарчых праўах было пададзена 38, з якіх задаволена толькі 3.

Асаблівую карысць далі сходы беднатаў. Бедната праз іх арганізацію ў адно супроць, Бедната, але яму не даў абраць.

Барацьба за ўладу

асабліва ярка вызначылася ў 2-х сельсаветах: Слабадзік і Падонкаўскім. У першым былы старшыні сельсавету перед перавыбарами напрашываў сілні, каб хаця яго абраці і ў выніку ёсё-ж такі і быў абраны.

У другім—старшыні сельсавету, убачыўшы, што бедната арганізувацца супроць заможнай і хулаганскай часткі, а разам з гэтым і супроць яго, ён ражыў зъбрасць сходы.

Надобную сходу, па яго выразу—«бедната», ён хацеў правесць у в. Свідна, але калі яму гэта не ўдалося, дык ён праз сваю кампанію павёў агітацыю супроць кандыдатур беднатаў. Але ёсё старшыні не памаглі і ня толькі старшыні, а нават сібру яго підзе не абрали.

Выступлення ў кулакоў

адкрытых іх было, бо амаль усе яны пазабудзены выбарчага права, але кулакі рабілі сваю справу праз п'янін, хулаганін, а мясцамі праз заможнай часткі сераднякоў. Напрыклад, у в. Алейнікі, карыстаючыся тым, што бедната яна была арганізація, паходзіла з сходкі беднатаў) і што

апошній мала прышло на выбары, заможнікі хацелі адмовіцца ад выбараў, кажучы:

— За што сібру сельсавету будзе служыць, калі яму вяя піцціцы.

— У нас няма пісменных —і ў канцы:

— У нас няма каго абраць.—Больш важных доказаў, вядома, яны не маглі прывесці і правілі выбараў.

Такі выпадак быў толькі адзін.

Выпадак імкнення зрыву сходкі праз п'янін і хулаганін было некалькі, а асабліва ў Лагойскім сельсавете. Тут была п'янія кучка, якая хацела сарвача сходку на 2-м вучастку м. Лагойску, але посынку піякага на мела і вымышланая была пад канец сходкі змоўчыць.

Хулаганства гэта было прайшана ў в. Зашарье.

Удзел настаўніцтва.

Настаўніцтва ў гэтым годзе паказала сібру іншыя ініцыятывы. Яно да выбараў аднеслася пасынку. Присутнічалі на выбараў амаль усе, але выступлення ён было. Калі дзе ён быў, дык яны не адбівалі думкі беднатаў, а мені больш абаронныя харектар заможнай, а то і проста кулакі дух.

Напрыклад, у Слабадзікім сельсавете адзін настаўнік выступаў супроць кандыдатуры, выставленаі партыі, і адкрыта падтымлівала заможніх.

Вышытакі выпадак, калі Стаецкая настаўніца заяўляла на сходы:

— Для мене было-б позорно, если-б меня выбрали членом сельсовета, это для моні низко.

Гэта даказае, што ў сваіх думках настайціца імкнілася, што настайціца цініце на тэй дарогай, якой бы гэта хацелася бяднейшы на населеніцтву.

Выбіралі сур'ёзна.

(Сынілавіцкі р., Меншчына).

На Дукорскім сельсавете на перавыбараў звязалася 1240 чал., што складае ў сераднім 40 проц. Былі такія вучасткі, дзе на выбараў прысутнічала 45-50 проц. (Дукорка і Дукора). Пазабудзена права голасу па сельсавету 48 ч. Жанчын на перавыбараў прысутнічала зусім мала, напр., у Дукоры жанчын прысутнічала каля 25 проц. ад усіх выбаршчыкаў, а быў і такія вучасткі, дзе жанчын было каля 2-3 проц. (В. Турец і Мюраўскія пасёлкі).

Такім чынам яны сарвалі съпіс таварышоў, якіх партыя ракамандавала ў члены с.-с. севету. Але па большасці праўшлі тых таварышы, якіх партыя ракамандавала.

К наказу мала давалі дабаўленынку. Наогул, у Дукоры перавыбараў праўшлі вяла.

У Жораўцы таксама дрэнна адносіліся да перавыбараў.

Выбіралі члена і не давалі наказу, каб ён добра працаўаў, а чуліся такія «наказы».

— Ат, выберам, нахай бегас як сабака ща пасёлках бяз усалякай платы.

Гэта нам гаворыць аб тым, што была настайціца падрыхтоўка беднатаў на перавыбараў. Нельга не зазначыць тых выбарчых вучасткаў, што заўсёды за першага галасуюць. Гэта гаворыць нам аб тым, што выбаршчыкі выбіралі з толкам сур'ёзна адносіліся да кожнай кандыдатуры.

Перавыбараў ў некаторых вуч., праходзілі больш актыўна, чым у мінулым годзе. Кандыдатуры намічалі па 10-14 і праходзілі на першы на съпіс, як гэта ў вёсцы вядзенца, што заўсёды за першага галасуюць. Гэта гаворыць нам аб тым, што выбаршчыкі выбіралі з толкам сур'ёзна адносіліся да кожнай кандыдатуры.

Праўла, не ва ўсіх выбарчых пунктах праходзілі сходы актыўна. Восьмем хады-бы в. Дукору. На сход звязвалася частка сілні падвышытых і сваімі выкрыкамі яны перашкаджалі праводзіць сход.

Група заможных гаспадароў, убачыўшы, што партыя агульна сібру ўсіх выбарчых вучастках і падрыхтоўке актыўна. Восьмем хады-бы в. Дукору. На сход звязвалася частка сілні падвышытых і сваімі выкрыкамі яны перашкаджалі праводзіць сход.

Инталіганцыя мала ўдзел прымала ў перавыбараў.

Балючае пытанне, якое вызначалася ў кожнай вёсцы, гэта з дрэвамі і лесам, на што сельсавету трэба як мага хутчэй звязніць улагу.

На сельсавету абраны 31 член і 8 кандыдатураў. Партыі абрали на сход, дык камсамольцы хадылі і заклікалі выбаршчыкаў на сход.

Унізілі дзелавыя дабаўленынки.

Камсамол актыўны ўдзел прымала ў перавыбираў. Калі ў Дукоры яна ішлі на сход, дык камсамольцы хадылі і заклікалі выбаршчыкаў на сход.

На сельсавету абраны 31 член і 8 кандыдатураў. Партыі абрали на сход, дык камсамольцы хадылі і заклікалі выбаршчыкаў на сход.

Ул. Суніца.

У гарсавет—57 проц. парытатураў.

(Г. Горкі, Араншчына).

У Горапкім раёне перавыбараў с.-с. ужо скончыліся ў 1-му лютага г.г. У перавыбираў на ўсіх вучастках у сярэднім прымала ўзел 52 проц.

Нікіх скарг на неправідловыя выбараў з боку выбарчых камісій ня было. Нікага адміністрацыйнага націску на выбарчых сходах ня было. Районныя спісы з кандыдатур у саветы ад ячеек КП(б)Б, ЛКСМБ праходзілі аднадушна.

Перавыбараў гарсавету пачаліся з 5-га лютага.

Уесь горад размірковаў на 11 выбарчых вучастках.

5 лютага праведзены выбарчыя сходы у 5 вучастках гораду.

На сходах прысутнічала ад 65 да 92 проц.

выборшчыкаў, з ліку якіх жанчын да 62 проц.

Актыўнасць вельмі добрая. Задацца шмат пытанняў, галоўным чынам, на дабрабыту і ахову здрады гарадзкага насельніцтва.

Жанчын прайшло па гэтых 5 вучастках каля 30 проц., камуністай і камсамольцу на агул—57 проц.

Кулькі.

Пленум прайшоў здавальна.

(Г. Горкі, Араншчына).

29-га студзеня адбыўся арганізацыйны пленум Астапоўскага с.-с., на якім прысутнічала ад савет сібры і кандыдаты, а таксама і сібры рэвізійнай камісіі. Побач з гэтым на пленуме прысутнічала каля 50 сялян і сялянін.

На сходзе бедната пры агаварэнні кандыдатуры у кіруючыя органы савету, Анюхоўскі сібідзіцца сім і бядняк, але, як гэта кажуць, «бываючы чалавек» стараўся даказаць, што кандыдатура т. Яцкова ў старшыні с.-с. не пажаданая, бо ён праводзіць жорсткую звысканасць с.-с. падратку і калі яго просіць аб некалькіх днёх алстрочкі, не дае.

— Такія нам старшыні не патрабоны. У съёздзе

Наши недахопы ў краязнаўчай працы.

(Да ўвагі II краязнаўчага зъезду).

За апошнія 2 гады краязнаўчыя арганізацыі сваіх сецкай пакрылі ўсю БССР. На сваіх арганізацыйных структуры краязнаўчая праца аформілася: адбываючыя агульныя сходы гурткоў, акруговыя канферэнцыі і зараз адбудзеца П усебеларускі краязнаўчы зъезд.

Але, на гледзіцы на юрыдычнае афармленне краязнаўчых арганізацыі і шэрагу даслідненняў на асабінных галінах, мы маєм значныя праўбы ў краязнаўчай справе.

Адным з галоўных праўбленаў трэба лічыць то, што мы мала, а часта і зусім не зварочаем увагі на вывучэнне нашай гаспадаркі і не росту. Што-ж датычыца прымесі власцівасці, то гэта пытанне, якое павінна стаць у асяродку нашай працы, зусім не закранута.

Краязнаўчая праца да гэтага часу ішла галоўным чынам па лініі вывучэння старожытнасці (тапары каменнаага веку, мамантавы кось-).

ці з'яўляліся моднымі экспанатамі). Бязумоўна, нельга адмовіцца ад вывучэння старожытнасці, але мы павінны добра вывучыць нашу пралетарскую краіну і сваім вывучэннем павінны дапамагчы ёсць сацыялістычнаму будаўніцтву. Гэту галоўную мету нашай працы далёка ні ўсе краязнаўчыя арганізацыі разумеюць. Я ведаў аднаго вельмі вучонага краязнаўцу, які прыўёў з райёну цэлы мяшок касцей, старых пісталетаў, зубў, чарапоў і г. д., а калі я запыталісё ў яго—ці ёсьць фабрыкі ў рабіне, дык ён ні мог дазваць на гэта адказу.

Такая зачастую неправільная пастаноўка пытання зрабіла краязнаўчую працу суханавуковай. Ні рабочы, ні сялянін ў краязнаўчую працу ні ўцініты, бо ў ёй німа тэй жыццёвасці, якая ім патрэбна.

В. Серафімаў.

Стан і разьвіцьцё краязнаўчай справы ў БССР за 1926 год.

Краязнаўчы рух мае мэтай вывучэнне краю, каб дапамагчы наладжанню сацыяльнага будаўніцтва. Ён асабліва мае вялікае значынне ў наладжанні краінах, якіх БССР. У краязнаўчай справе могуць быць карысны ўсе працоўныя, незалежна ад іх ведаў, іх занятыяў. У такім напрамку дзеяньніем краязнаўчых арганізацыі БССР, пад ідэйным краінніцтвам камуністычнай партыі, увесь час і разъвівалася.

За год лік членоў краязнаўчых арганізацый павялічыўся ў 3738 да 7073, альбо на 90 проц. а разам з вучнёўскімі арганізацыямі (1925) да 8898, альбо на 130 проц. Рост членоў партыі ў краязнаўчых арганізаціях падняўся з 7 проц. увесеньем 1914 года, зараз, а КСМ з 4 проц. да 9 проц. Назіраеща таксама рост у кожніх ахаленнях масы: у мінімальнім годзе больш 80 проц. членоў складалі настаўнікі, рэшта—іншыя, зарэз процент настаўнікіў падніміўся да 70 процентаў, уздел рабочых і сялян падняўся да 5 і іншых службовых да 25.

Праца краязнаўчых арганізацій увесь час ішла ў кірунку ажыццяўлення настапнай I краязнаўчай зъезды. На працягу мінулага году вызначыліся і усталяваліся наступныя формы краязнаўчых арганізацій: гурткі на сельсавецце, рэйненне таварыства і акругавое, а пры школах—школьныя краязнаўчыя гурткі. Усе гэтыя арганізаціі стацьць мэтай вывучэнне адпаведнай тэрыторыі.

Галоўнай задачай краязнаўчых арганізацій у галіне наукаўцаў—даследчай з'яўляецца вывучэнне рабін. Выкананне гэтай задачі праводзіцца як рабінныя таварысты, так і гурткі ў сельсавецце, якія ставяць мэтай вывучэнне сельсавецце, як часткі рабін, па ўзгодненні з рабіннымі таварыствамі пілён. Акруговыя таварысты ставяць мэтай вывучэнне акруговага цэнтра і акругі пры дапамозе рабінных арганізацій. На працягу мінулага году праца ў гэтых напрамку ўвесь час і вялася. Ужо вызначылася на аднаму-двах рабінных таварыстах, якія маюць досьці значныя дасягненіні ў справе вывучэння рабін. Такім рабінам, апрача Асіповічага, які вывучае ЦБК, як тыповы, з'яўляючыся: Расыніскі і Хоцімскі—Калінінскай акругі, Асьвейскі—Полацкі, Трапіцкі—Мінскай, Смілавіцкі і Узьдзенскі—Менскай, Грозаўскі—Слуцкі і Тураўскі—Мазырскай. Амаль на ўсіх гэтых рабінках заснаваны краязнаўчыя музэі.

АНАТОЛЬ ВОЛНЫ.

Гэта праўда— лягендай будзе.

«Над магіламі чорных дніў
Радасцю сонца съвеціць».

Міхась Чарот.

На рознаму паміралі беларускія сялянін вёскі Восава, што на Бабруйшчыне,—аднаму пераскілі глотку, другому выкалаві вочы, трэцяга засеклі бізунамі, Паўлу Багдану разьскілі галаву ў некалькіх мясцох, за крыўёю і кавалкам мяса яго твару на было відаць, але гэтыя акрываўленыя кавалкі чалавека яшчэ некалькі гадзін рухалі нагамі...

Перада мной паўстае вобраз месці маці!..

Гэта ты,—сінявская Беларусь!

Мая маці прасцігялае сусыстуе свае змучаныя руکі, глядзіць на яго сінім поглядам, у якім я ня бачу слёз, але тым сильней увесі жах гэтага погляду, поўнага стрыманага гневу.

Маці ма!

Так заўсёды, калі перада мною паўстае гэты вобраз, я візнаў, да фізычнага болю, адчуваю яго раны.

Пакутніца маці,—працягні свае змучаныя руکі,—хай глядзішь на іх,—нічога, што яны спалены да касцей і на іх крывавыя раны. Гэтыя раны—жывая летамісія начуваных у гісторыі вікоў катаванняў, якія ты вынесла ў імя нашага заўтрапі...

Неба твае на Захадзе ўкрылі тонкія чорныя фарбы, якія звычайна бываюць пад вачыма, выплакаўшымі ўсе сльзы.

Пакутніца маці!. Толькі ты здолела вытрымачы гэтакія каталявачыя катаваніні бяз еркаў, моўчкі,—там ціха, што катаваніні адной вёскі на былі чутны ў другой, настолькі проста, што аб вожыў спаленых, аб вожыў пахаваных, ты сарамліва змаўчала.

Я расказую аб гэтым навыкозаным, я скажу і тое, абы чым я не хадеў казаць...

Палітасвета на вёсцы.

9-ая гадавіна Чырвонай арміі і хата-чытальня.

23 лютага адбывасяца дзевяць год заснавання Чырвонай арміі. Гэтыя караткі тэрмін не ўспеваныя поўныя славіны мінульым; гісторыя Чырвонай арміі—гісторыя замацавання заваёў Кастрычнікаўскай рэвалюціі.

Дзевятая гадавіна павінна прысяці пад лёзунгам узмацнення абароназдольнасці Савецкага Салов’я, а таксама гатавасці траўбы з дзесятай гадавінай Кастрычнікаўскай рэвалюціі. Там, дзе пры народзе і хата-чытальня і ёсьць вайсковы гурткі, практычна праца праводзіцца ім; там, дзе вайсковага гуртка німа, у гэты дзень неабходна яго заснаваць.

У правядзеніі святага абавязковыя павінны прынайць удзел чырвонаармейцы пераменілага складу тэрпачыць, чырвонаармейцы—адпукнікі, і дапрызыунікі. Вядома, што акрамя гэтых гурткі, у правядзеніі святага павінны прынайць удзел самых шырокіх колы рабочых, батракоў і сялян.

Падрыхтоўчая праца хата-чытальняй пачынаецца за два тыдні, а то і раней.

Парарад святкавання працаўнікаў працы савет хата-чытальня.

П. Капаевіч.

Аб індывідуальнай самадукацыі на вёсцы.

Зразумела, значна лепей займацца самадукацій гуртком. Вельмі важнае значынне мае прынайць калектыўнага агтаварэння ўсіх пытанняў, асабліва спрэчных. Амаль што заўсёды ў гуртку звойдзіць больш разыўтый таварышы, якія зможуть раствураць больш слабым тое, што з'яўляецца для іх яшчэ надта цяжкім, і пры гэтым раствураць мовай яснай і простай. Але могуць быць выпадкі, калі па лжому-небудзі пытанню ці предмету, цікавому для пасябонага селяніна, на знойдзенца для яго таварышоў, падыходзічных па інтерэсах і ўзроўню разыўцца і яму прыйдзенца заняцца цяжкім, і пры гэтым раствураць мовай яснай і простай.

Індывідуаль-самавучка, жадаючы начаць вывучэнне цікавага для яго прафмета, ці пытання, з'яўляецца ў бліжэйшую хата-чытальня, ці куточку, клубу, і там набывае адпаведную праграму, ці атрымлівае вестку, дзе і як можна ёсць здабычы. Узяўшыся за працу, ён павінен заўсёды кіраўніцтва гэтай праграмай і ўказанымі свайго рыйннага кансультанта.

Перш за ўсё трэба памяць асноўнае праўла: не пераходзіць да другой тэмі раней, чым добра распрацавана папярэдня, каб ведаць, што гэта ўжо выканана, трэба адказаць на ўсё кантрольныя пытанні і праццаўца ўсе практичныя заняцкі. Вельмі мэтагодна весьці запісіўшы асобісткі пытанні і адказаць на пытанні ў асобісткі. Часта можа здарыцца, што самавучка сам ія справіцца з якою небудзі часткою тэмі, ці з практичным заданнем, з кантрольным пытаннем. У гэтым выпадку ёсць гэта заняцце, каб заснаваць пасябонага кансультанта. Вельмі мэтагодна весьці запісіўшы запісіўшы сваіх заняцкіў на мэтай дзясяткі дніў. У сінім калектыве пашыріцца заснаваць пасябонага кансультанта, але ён сам мусіць даваць адказ на ўсе пытанні самавучкі. Калі кансультант павінен пэрыядычна з'яўляцца і належны паказаны дзеля палапінення прафмета, каб самавучкі і самі часткі хадзілі ў рабін радзіцы з кансультантам. Два ці три разы ў год неабходна з'яўляць адзінчак-самавучку на агульных аднадзённых канферэнцыях, і на знойдзенца для яго таварышоў, падыходзічных па інтерэсах і ўзроўню разыўцца і яму прыйдзенца заняцца самадукаційнай пасябонай, але і падыходзіць на кансультантам. Кіраўніцтва гэтай праграмай і ўказанымі свайгі рыйннага кансультанта.

Індывідуаль-самавучка, жадаючы начаць вывучэнне цікавага для яго прафмета, ці пытання, з'яўляецца ў бліжэйшую хата-чытальня, ці куточку, клубу, і там набывае адпаведную праграму, ці атрымлівае вестку, дзе і як можна ёсць здабычы. Узяўшыся за працу, ён павінен заўсёды памяць, што кансультант не экзамен, што на толькі самавучку павінен адказаць на пытанні самадукаціи, але і падыходзіць на кансультантам. Гэта пытанні, але ён сам мусіць даваць адказ на ўсе пытанні самавучкі. Калі кансультант, разгледзіць спытак заняцкі і пісъмовых практикаванняў самавучкі, на эмоціях яго здволіць сваім паказальнікам, ён не расылася матар'ям у акругове бюро самадукаціи, якое павінна ў тыднёў тэрмін даць пісъмовы адказ, ці пісъмовую рецензію. Таксама трэба пакіроўваць на вакругу ўсе заўлагі самавучкі, наконт праграм, ці цяжкасці і не-дахопаў, каб гэта магло паслужыць матар'ям для перапрацоўкі іх. Наогул акруговыя бюро самадукації не павінны абмажоўвацца афіцыйнымі справаўдзачамі, але і дзяліцца з ГПА сваімі думкамі яб належных для палепшання працы мэтах.

С. Ляскоўскі.

Я бачыў надоечы сльзы сялянак пры ўспамінах аб гэтых. Я яшчэ адно скажу, саме жудаснае,—я бачыў сльзы сялян—мужчын, тых мужчын, якія ішлі на расстрэл і вызвалілі свайгі начуваніе съмеласцю, тых мужчын, якія загартаваны нечалавечымі катаванінамі, якія цяпі, на гледзячы на ўсё гэтага, плакалі наўзрыд, плакалі, гладзячы па сірат тваіх,—па-кутицца маці.

Гэта саме жудаснае, што надоечы бачыў, бо сльзы мужчын—камені.

Інкізітараты мінуўшчыны са сваімі дапатопнимі катаванінамі выгледаюць наўнімі дэсцыі супрэсіі катаванінай беларускіх легіёнаў уздыбіўшых на дэды Беларусь.

Мы беларусы,—мы хутка ўсе забываєм.

Мы забылі нават і той плач, які на гэтак даўно нечалавечымі сльзы звычайна выплакаўся з Беларусі пашай.

...Разам са ўсімі пачаў абы гэтых събах забываць і я і забыў бы, каб на гэта выпадкова пастаўва на вёсках Беларусі.

У 1918 г., вясною, калі раскідаў барвенак, па вёсках Бабруйшчыны быў вышэшаны загад генерала польскага корпуса Довбар-Мусніцкага, які на калечанай «беларускай» мове пачынаў эпопею барацьбы беларускага сялянства словамі:

Rozkaz № 1.

«По приказу Командира Корпуса я тримаючи Упраўлен

